

MALO DOBRE VOLJE

Mihajlo Spasojević

IGRAČ

Tupkanje je uporno i lako, i nije to samo jedna tačka na plafonu već čitav taj prostor što ti se survava u oči podrhtava i poigrava pod mekim udarcima. Sve te to podseća na ono kada gospoža Dafina leži i osluškuje kako miševi jurcaju po tavanu Isakovića kuće tako zatrpanom žitom, da se krovne grede povijaju i cijuju, od težine, u Zemunu, pored reke.

Tupkanje je meko i prhko i razliva se svukuda, udarci šaraju na sve strane, rafa-li mekih dodira.

Hopa-la, nije da ti na pamet ne pada, i leva, i desna, i gore, i okret.

Igra.

Ležiš i čekaš da svane. Legao si... Pre nekog vremena, s tom namerom. Možda je to bilo sinoć, ko zna, ne možeš baš sa sigurnošću da kažeš da li je tada bila noć, da li je sada dan, da li si uspeo u toj nameri čekanja.

Ako si imao ikakvu nameru.

Negde, a možeš jasno da čuješ njihovo kucanje, kloparanje i tupkanje, u jednoj od kesa u mraku, natrpani su satovi, koje već ko zna koliko dugo nisi pogledao. Nije te briga. Tu, u toj sobi, prostoru pritisnutom zidovima, niskom tavanicom i ustajalim vazduhom, mnogo toga ti je svejedno. A i vreme kao da prolazi drugačije, sporije i ubitačnije, kao u turskom zatvoru.

Ko čeka, taj dočeka, čitav si život slušao takva sranja. Noć svakako prođe, leti pre nego zimi, prođe i dan, prođe sve. Ali, ko ne čeka? Ko samo ubeđuje sebe, tek malo, samo malo da privilegne, da se strpi: šta s takvima?

Nije ti ni do čega, to voliš da ponavljaš, nikoga i ništa ne voliš, hranu koju jedeš nazivaš bljuvotina, voliš da legneš i čekaš. Ne, voliš samo da legneš.

Samo to.

Ležiš, i ništa.

Zatvoriš oči i ćutiš.

Ulica je daleka neka tačka u beskraj. Zatrpevaš se glupostima, ubeđuješ sebe da to zaista negde vodi, želiš da budeš poetičan, a opet ne želiš ništa, zatvoriš oči, legneš, spavaš, prevrćeš se i hrčeš, a kada otvoriš oči kažeš sebi da je to čekanje, čekanje da nešto jednom bude, počne i završi se, silna neka melanholija.

Tupkanje je jedina stvar koja ti kaže da negde, u blizini, ima nekoga i nečega.

Stopala trljaš jedno o drugo, milina se širi telom, duž butine, niz kičmu, podrhtava u vratnoj žili. Milo ti je zbog toga što se ne pomeraš, što ne postoji ništa što bi te pokrenulo, sem te želje da stopala trljaš jedno o drugo. Lep je taj osećaj da ništa nije dovoljno dobro za tebe, da ništa neće moći tebe da pomeri, ali to je budalaština, jedna od tvojih opsesija. Niti je šta dobro, niti loše, niti si ti ikako poseban. Sve je to samo jedno veliko odsustvo.

Ležiš i čekaš da svane, rečeno je, ili da se već jednom smrkne, šta god. Ležiš i stopala trljaš jedno o drugo. Oko tebe je mrak, mrak, mraaaaaaaak, šuškanje i lagano tupkanje.

Roletne na prozorima stisnute kao da su stipsom premazane. Ni zrnce, ni prokletu zrnce svetlosti. Ništa ti ne treba, ti si onaj beznadežni tip što čeka, ili onaj, bilo kakav tip, što beznadno čeka... I znaš da tu, u mraku, u nekoj od kesa i kutija, tvojih kesa i tvojih kutija, razbacanih svuda uokolo, mada je već toliko vremena prošlo od kada si ih poslednji put video i ti više nisi siguran da su one i dalje tu, ali svejedno, postoji, ili je postojala ta knjiga, i u njoj priča o čoveku što tako u krevetu iščekuje, gleda filmove u lokalnim bioskopima i lunja predgrađima kojima su vandrokali i, recimo, Maradona, Kempes i gomila odbeglih nacista, ali zna, oseti da ta priča ima kraj, da će se u jednom trenutku odškrinuti vrata, napuniće se soba i oni će nositi u rukama prokletu pravdu, ili samo neku divlju volju.

222

Kraj.

Izvijaš glavu unazad na jastuku, i opet se ne vidi ništa, ništa, tmina puna stvari nevidljivih i uveliko već nepotrebnih, tvojih, kupovanih, krađenih, dobijanih, željenih, pozajmljenih, odvratnih, beznačajnih, zgužvanih, prljavih, neopisivo beskorisnih, i smeješ se samome sebi jer znaš, siguran si da tebe niko neće doći da ubije.

Ni da te ubije.

U životu se stvari ne dešavaju. Ni tako, ni ovako.

Tupka se i tapka. U mraku, u mestu. Gore, iznad.

Stopala tareš jedno o drugo, tu, u krevetu. Milo ti je, utonućeš u milinu sasvim, tako da ti za trenutak prestane dah, kao da život iz tebe prhne ko duh iz čarobne lampe, ali bez želje, bez čarobnih reči.

Ali, nije samo tupkanje. Još neki zvuk odnekud dopire, izviruje iz srca tame, grudi čekanja i dokolice, stopalo o stopalo lagano, nežno, jedva-jedva kretanje.

Šum. Šum i pucketanje.

Ležaćeš i dalje. Vreme, vreme radi te stvari, stopala se kreću sve sporije, i sporije, sve lakše i dokonije, a onda će se zaustaviti, staće, i nikakvog kretanja, ničega tu više neće biti, sem tog tupkanja i pucketanja što nekud od gore dopire.

Spavaćeš.

U snu ćeš moći da razaznaš tu pesmu što nisi ni svestan da je čuješ, prekrivenu šumom i tupkanjem, krckanjem i pucketanjem, gledaćeš, molećivo, veliku, smeđu tubu starog gramfona, kao da ti ona može dati odgovor, pokušavaćeš da se setiš zašto ti ta pesma deluje toliko poznato, gde si mogao da je čuješ, neki od sporih džez standarda iz tridesetih, bleštanje šljokica na sve strane zaslepiće te za tren i moći ćeš samo da osetiš kako se vrtiš u nečijim snažnim i kvrgavim rukama, osetićiš bockanje brade na vratu i teški, isprekidan dah, obrtanje koje izaziva blagu nesvesticu i želju, želju da sedneš jer znaš, ako se to uskoro ne desi, ako se ne izvučeš iz tog stiska, bocanja i pohotnog uzdisanja, moglo bi da se desi svašta...

Dobro, dosta je.

Uspravio si se u krevetu, ali još ne sediš, napola podignut i napola svestan, bol u rukama je sve jasniji, ali osećaš da nemaš dovoljno snage da se sasvim pridigneš. Još nisi siguran da i dalje ne spavaš, svuda uokolo je mrak i čitava pregršt bespotrebnih stvari u njemu, čija radijacija ti pritiska slepoočnice. Još je sve moguće, još možeš da budeš na mnogim mestima, ne u sobi već u ko zna kakvoj mračnoj odaji, ko zna gde, ko zna kako, ko zna kada, ko zna zašto, ko zna — zna!

Nekako si u tom pridizanju zakačio nešto, ne znaš da li čašu ili flašu i lagano postaješ svestan da se nešto razliva po tebi, ulazi ti pod guzicu, šišteće i gazirano.

Koka-kola.

Grabiš tanjir na kom si sve vreme ležao i spuštaš ga u mrak. Osetiš trag majoneza pod prstima koje u dva poteza jezikom oližeš.

Dosta je, pomišljaš ponovo, ali ne znaš još čega.

Sada si se sasvim uspravio i sediš u krevetu. Jednu nogu si spustio pored, na tanjir koji si malopre tu stavio.

Budan si. Znaš sve i verovatno ti je dosadilo to neprekidno prenemaganje. Tupkanje, puckanje, neko mistično, daleko dešavanje... Znaš ti dobro šta je to, a opet stalno prolaziš kroz isti ritual čuđenja i oslušivanja, igraš se sam sa sobom u mraku.

Igraš se čekanja. Iako znaš...

Znaš: čovek živi iznad, u nekom stanu poput tog u kom si ti, i koji si gotovo već zaboravio, jer ne znaš više ni sam kada si poslednji put provirio iz te sobe u kojoj ćeš, veliki hodnik, ogromna trpezarija i kuhinja, malo, malo kupatilo, nepredviđeno pa dozidano, dve prostrane i mračne sobe.

Čovek živi sam i to, čini ti se, potpuno sam, jer nikada nisi čuo ma čiji, pa ni njegov glas, niti korake više od jednog para nogu.

Nikada ništa nisi ulovio u njegovom poštanskom sandučetu.

Zato si i bio toliko začuđen kada si shvatio šta je to tupkanje što ti dobije nad glavom. Napregnuto si osluškivao, penjao si se na sve što si mogao da pronađeš, kutije i kese slagao si po krevetu, jedne preko drugih, da bi se uzdigao do plafona, da bi mogao da prisloniš čašu i oslušneš. Jednom si se tako strmeknuo i ostao dva dana da ležiš na podu. Odmah si zaspao i već posle tog prvog sna ti je bilo bolje, ali ti se nije ustajalo, pa si dugo ležao, gledao u mrak oko sebe i osluškivao. Mogao si da vidiš obrise kesa i kutija, hrpe novina pokraj kreveta, diskove i otvorena vrata plejera, ko zna kada tako ostavljena, crvenu tačku signalne lampice, desetine flaša koka-kole i tetrapake jogurta natrpane pod krevet, gledao si se oči u oči s nekoliko velikih, baš velikih bubašvaba, jedna je čak krenula ka tebi, učinilo joj se valjda da si i ti deo tog đubreta, prišla ti je toliko blizu da ti je dodirivala vrh nosa svojim antenama i tebi se učinilo kao da si mogao da joj osetiš dah, a onda se okrenula i otišla pod krevet.

Igrao je čovek i igrao, to ti je bilo odmah jasno, ali nisi mogao da shvatiš da li igra sam, da li igra s nekim, da li... Pomislio si da je možda s njim neka zvončica, Kajli Minog, bestežinska lepotica koja leprša oko njega dok on spušta pravilne korake po podu, posvuda nad tvojom glavom.

Negde u pozadini čuo se i taj smešni hit iz tridesetih, jedna jedina pesma koju je neprekidno vraćao, prastara ploča koja je više pucketala no što je svirala. Povremeno se čulo grebanje igle, dok ju je vraćao uvek na jedan te isti početak.

224

Igrao je sam ili je nekog nosio u rukama, drhtavim staračkim rukama punim odvratnih pega. Viđao si te ruke u prolazu, na stepeništima, nekada, zalizanu kosu i smešni, karirani šešir koji bi lagano dodirnuo kada bi prolazio kraj tebe, ne pogledavši te. Novine pod pazuhom, uvek otvorene na istoj strani, kao da ga ništa drugo nije zanimalo sem mode i tračeva iz šoubiznisa, lepršavi mantil za broj ili dva veći, litra mleka i pola hleba u beloj, plastičnoj kesi. I odvratne ruke, uvek u ulaštenim kožnim rukavicama, koje bi svaki put skinuo sa one ruke kojom bi dodiruno šešir, mahinalno, kada bi prošao kraj tebe. Lagani koraci, jedva čujni i neopisivo meki, praćeni šumom mantila; promicao je kao senka u toj svojoj odori, uvek istoj i uvek besprekorno čistoj, uz jedva primetni zadah duvana. Odvratni starac, uvek bi pomislio kada bi on minuo kraj tebe. Iritirala te je ta beskrvna ugladenost, upornost s kojom je dodirivao šešir i to skidanje rukavice, svi ti rituali bez ikakvog sadržaja, iako si ga ti uporno ignorisao, nikada mu nijednu reč, ni pogled nisi uputio.

Igrao je sam, odvratni starkerlja. Ko zna koliko je to već trajalo. Neko vreme, ne znaš više ni koji je dan, ne znaš više ništa, tek od nedavno se to tupkanje pojavljuje u tvom svetu, u tvom mraku, nad glavom.

Neki put bi ti sve to prijalo. Ležiš, a onda počne pucketanje i taj jedva čujni pi-sak. Povremeno, ako je bilo dovoljno tiho u zgradi, mogao si i da naslutiš neki ton te pesme, čak i poneku reč, uglavnom samo ritam, jer bi posle nekoliko taktova sve prekrilo meko tupkanje. I leva, i desna, i leva i okret. Blagi šum, nalik na neko je-dva zamislivo padanje kiše, umorna neka kiša što spira sve napetosti u glavi, leđima, nogama, sve naslage prljavštine iz tela, bol u želucu, zbog ljutog kečapa i koka-kole, kiša što spira i razara sve, nezaustavljivo i neminovno, onako kako samo tihe i jedva primetne stvari mogu. I lagano bi se kapci približavali jedan drugom, iako si se tek neki minut pre toga probudio i ponovo nestaješ, odlaziš, vraćaš se tamo odakle si izbačen na tu obalu, u snovima stvari već tako idu, čak i ti moraš da se krećeš. Ideš, odlaziš, vraćaš se, nestaješ. Čak i ti.

Mrak je u sobi, toliko gust i težak da krevet pod njim krcka, ne pod tobom, jer tebe tu i nema, izbrisan iz brojnog stanja, soba ti već užasno smrdi, stvari trule pod krevetom, pod tobom, zaudaraš na crkotinu i uporno ležiš, ulepljen prosutom ko-ka-kolom, ali te ništa od toga ne dotiče, dok dobuje ona kiša s gornjeg sprata, i ti igraš sam sa sobom, igraš svoju igru čekanja.

I opet sanjaš: da si žena, ženska sa ogromnim, baš velikim sisama, i velikim i ru-menim bradavicama, dok sve se okreće oko tebe, u bleštanju šljokica, lampi, požud-nih pogleda, dok on, taj neko, čvrsto prijanja na tvoje sisurde.

Ponekad te starac toliko iritira da jedva možeš da podneseš. Svaki njegov pokret te nervira, kao da ti svakim korakom staje na kurije oko, kao da te pritiska ili grize tvoje snevane bradavice, nabrekle od mleka. Tada stiskaš pesnice, stiskaš zube, zatvaraš oči, nadajući se da će sve nestati, sve, ne samo tupkanje, da ćeš ti nestati, mrak, soba i sve te beskorisne stvari, majice koje nikada nisi obukao, a koje si danima tražio i kupovao.

Tada zabijaš glavu pod jastuk i uvek se prevariš, naletiš na neko parče pice ko zna kada ostavljeno, neki ogrizak bez šunke, s nešto malo sira i kečapa. Ili na koranicu hle-ba, s jedva nekom trunkom majoneza. I dok tako ležiš, iščekujući, ti jedeš i grizeš sve što pronađeš.

Onda ti dosadi nedostatak vazduha, žuljanje mrvica na obrazu i zadah ukiselje-nog znoja i ti baciš jastuk sa sebe, baciš i prekrivač, baciš sve i ostaneš dugo da ležiš otkriven, čekajući da se potpuno ohladiš, da počneš da drhtiš od zime, a onda vra-tiš pokrivač na sebe, uživajući u ponovnoj toploti, u trljanju stopala, jedno o dru-go, dok ih sasvim ne zagreješ.

I dok ne zaspiš.

Nekoliko puta si mu čak i lupao. Bacio bi nekoliko stvari na plafon, i one bi se odbijale i padale ti nazad na glavu, dum, dum, dum, jednom si čak uspeo da ga za tren prekineš, kao kada ploča preskoči, tako je dva-tri koraka ostalo da lebdi u zraku, izgubljeno i nikada nije pod dodirnulo, ali je sve to uglavnom delovalo kao stanje hipnoze, ništa njega nije zanimalo i samo je sejao to tupkanje svuda uokolo.

Dan, dva, satima, sekundama, minutama, godinama, vreme je tako mizerna stvar u mraku, kao da ga nema, jer kada ne vidiš, malo toga ti preostaje.

Ležiš i čekaš, naravno. To je tvoja misija. Ne vidiš čak ni prašinu, a osetiš kako se sliva, po tebi, svukuda, prašnjavi slapovi Nijagare i prašinasti snegovi Kilimandžara.

Čitavi smetovi smeća.

I smrad, tamna težina.

Tupkanje, uporna igra, nad glavom.

Tup udarac te trgne iz sna.

Iskočio si iz tog zagrljaja, iz bleska, vreline, okretanja i obrtanja sve bržeg i luđeg, dodira mišića što su pulsirali pribijeni uz tvoje telo, daha na vratu što te je gotovo pekao i bockanja brade, tih oštrih dlaka što su se gotovo zarivale u kožu, zbog blizine, zbog stiska, zbog želje, čitavim telom si osetio te male ubode, kao da je bio svuda po tebi, svuda, pobegao si od pucketanja ploče, što ti je golicalo bubne opne, tupkanja nogu i pritiska u glavi jer nikako nisi mogao da se setiš odakle si znao tu pesmu, nikako.

226

Najpre si dlanovima prešao unutrašnjom stranom butine, morao si to da uradiš iako si znao da nećeš naći ništa slično, ali si imao osećaj da se kapi slivaju po njima, da su sasvim, sasvim vlažne.

Kinuo si jer se prašina još nije slegla od udara. Sve je još podrhtavalo u mraku, toliko si postao deo tog prostora, toliko si nepomeranjem utonuo u njega da si počeo da se ponašaš ko i on, podrhtavaš sa zidom i gotovo da si mogao da osetiš da i po tebi pada prašina.

Ležao si u mraku i osmehivao se. Lagano, kako se prašina slegala, i sve ostalo se vraćalo na svoje, sve je ponovo živnulo kao da je prašina bila neki čarobni prah koji je svemu vraćao i oduzimao život.

Kinuo si još jednom i to toliko da su te nosnice zbolele.

Tup udarac, snažan, što budi iz sna, toliko snažan da od njega zidovi drhte, a prašina se rasipa na sve strane...

Prašina se slegla i zvukovi su postali jasniji. Pucketanje se čulo, ritam i neki promukli glas, tuga više nego pesma, sve se čulo vrlo jasno. Osluškivao si, nikada do sada nisi mogao ovako jasno da čuješ. Čak su i prsti na nogama počeli da se pomeraju, hop, hop, i leva, i desna i...

Počeo si se po vratu, osetio si neko bockanje koje ti nije dalo mira, ali koliko god da si se češao, ono je i dalje bilo tu.

Onda se pesma završila i ostalo je samo pucketanje. Ležao si i osluškivao. Prsti su se primirili i trljali jedni o druge i sve je pucketalo poput ploče, jer je koža na nogama bila suva i ispucala, pete su grebale o prekrivač, sve je bio jedan fin šum, lagan i trajan i kapci su počeli da se sklapaju.

Ali nisi mogao da spavaš. Ne zato što si tek izašao iz sna, ne zato što ti je srce još uvek podrhtavalo od naglog buđenja. Milina zbog trljanja prstiju i škriputavog maženja peta i prekrivača bila je dovoljna da sve to prekrije.

Pucketanje je i dalje dopiralo, od gore, trajalo i trajalo i ti si čekao da ona drhtava, staračka ruka, ponovo pomeri iglu, ponekad promašujući sam početak pesme, pa je tada morao hitro da hvata korak, hop, hop, i desna, i okret. Starački okret, brzine puža i lakoća i lepršavost sasušenog i natrulog tela.

Ali, zrnca prašine su se rasipala udarajući o iglu gramfona, treperila je membrana zvučnika i tvoje bubne opne s njom.

Kiša je padala i šum se utapao u nju, kao kapi koje se rasprskavaju o prozorska okna i ulivaju jedne u druge, klizeći ka dnu, niže i niže, sve dok potpuno ne nestanu. Možeš samo da zamišljaš te kapi i tu kišu, kao i sobu iznad, kao i bilo šta drugo. Ležanje traje toliko da si već i zaboravio na trajanje, vreme se pretvorilo u pritsak i težinu koje osećaš od nepomeranja. Jedino što možeš da vidiš jeste jedan mali krug oko kreveta. Sve ostalo je samo mrak, i hrpe, ostaci tebe samog, sve majice koje si kupovao na sniženjima, sve ponude koje se nikako nisu mogle preskočiti, ostaviti, zaboraviti, sve što si ikada morao da imaš, sve bolje, savršeniije i jeftinije nego ikada, i dalje, i dalje, kiša i vlažne ulice uokolo, ljudi skriveni iza sličnih prozora, sličnih zidova, ušuškani u veliku, debelu ćebad, velike, mutne snove, sve, sve, sve...

Sve što možeš samo da zamisliš.

Kiša i šum se slivaju jedno u drugo, pa onda zajedno u tebe.

Svuda uokolo, u mraku, vrebaju kutije i kese pune stvari.

Šum i pucketanje što dopiru od gore više i ne primećuješ.

jednom, pa još, i još, počeo si da se treseš od nervoze, jer umesto da stvari iznova i dobro krenu, dešavalo se sve gore i gore i nisi mogao ni da pretpostaviš kako će se sve završiti.

Life is great...

Onda si zastao, na nekoliko trenutaka. Nisi mogao da shvatiš da ti malo govno to radi, pišljivo kinesko sranje. O.K., pomislio si, bilo je važno da dišeš duboko, da imaš dovoljno vazduha, ali u toj sobi koja se toliko već nije provetravala, koja ni svetla nije videla ko zna otkad, to i nije bila tako jednostavna stvar. O.K., nećemo tako da se zabavamo, nisi mogao da dozvoliš tako nešto. O.K. Najpre si pokušao da se sabereš, s godinama ti je to postajalo sve teže, čak i potpuno beznačajne sitnice su te dovodile do izbezumljenosti, hvatala bi te drhtavica, usne su ti poigravale i glava je počinjala da te boli, i jedino što si mogao da smisliš u takvim trenucima bilo je da moraš da kazniš, da slomiš i razbiješ, ništa drugo nije moglo da te smiri, čak ni urlanje. Upro si svu svoju snagu, želeo si da zdrobiš to pišljivo dugme, ceo taj glupi radio, da ga olupaš o zid, smrviš u najsitnije deliće, da ga pojedeš, ma, ma, pojeo bi i malog Kineza koji ga je napravio i celu njegovu porodicu, i roditelje i lokalnog šefa Partije...

Istegao si se koliko si god mogao, povukao si nogu malo unazad, da uhvatiš zalet, pre nego što zakucaš palac u dugme, ali, u magnovenju nisi ni mislio o orijentaciji, noga je fijuknula pored aparata, telo je skliznulo sa kreveta, kao da ga je povukao neki mahnuti pas. Dupe je uletelo u tanjir pored kreveta, sav klizav od majoneza i ko zna čega sve ne i samo — hop! — poskočilo dalje, uz malo efea, kao žabica na vodi, da bi se zaustavilo dva koraka dalje, u mraku, udarivši u nešto šušljivo. 230

Life is great...

Nekoliko trenutaka sve je bilo u redu, jeste da ništa nije bilo kako treba i da je najgore tek dolazilo, ali ti je bilo udobno tamo dole; naslonjen na šušljivo i meko osećao si se gotovo prijatno.

A onda je počeo pravi potop, odnekud iz mraka na tebe se sručila kiša kesa, jedna, druga, sedma, dvanaesta, padale su na tebe, na glavu, leđa, dupe i kotrljale se negde na stranu, padale su i padale, iz mraka, velike i meke, kao ogromne pahulje, ili kapi neke teške i sumorne kiše, padale, padale, padale. Padale.

Nije to bilo ništa strašno, sve same prnje i rite, povremeno bi te ponešto zviznulo, doduše, ali je sve to više podsećalo na masažu, ležao si na stomaku, opušten i prepušten i sve to ti je lagano dobovalo po telu, puf, puf, puf...

Dodao si, sada tiše:

Life is great.

Bez želje da ikoga uvrediš, sasvim tiho, tek da vidiš šta će da se desi, ali kada je ta osoba uzdahnula i, kako ti se učinilo, promenila pozu u kojoj je ležala, jer si čuo krckanje federa — u to si bio siguran, ko god da je u pitanju, sasvim sigurno je ležao — ti si panično bacio slušalicu od sebe, kao da je u pitanju neki gušter, neka grozna i neprijatna stvar.

Morao si da prekineš, jer te je bilo strah, jer nisi znao šta da uradiš, šta uopšte da kažeš. Jer te je bilo sramota, ko zna, opet bi te možda uhvatio tvoj manijakalni nagon za izvinjavanjem, svakome, iz bilo kog razloga, i to bi trajalo satima, i satima. Jer je on mogao da pomisli da si ti nekav nastrani... Ma, da je mislio tako, verovatno bi odmah prekinuo sve to... Uostalom — zašto je morao da bude *on*, zašto ne *ona*, zašto ne... Nešto...

Morao si da baciš slušalicu jer... Srce je tuklo toliko da si imao utisak da poskakuješ u krevetu. Jer si mislio da će, kao neka loptica-skočica, izleteti napolje i početi da luduje po mraku i ti više nikada nećeš moći da ga pronađeš u toj zbruci svega i svačega.

Ali, nisi mogao dugo da izdržiš.

Primirio si dah i osluškivao, ali se nije čulo ništa. Sve je bilo tiho u mraku, sem potmulog dobovanja tvog srca i štektanja negde spakovanih budilnika. Da si čuo pištanje telefona, možda bi i mogao da pređeš preko svega, ostaviš to iza, kao još jedan uzaludni i pogrešni početak. Ali, tišina je mogla da znači samo... Dobro, mogla je da znači svašta, ali je tebi do svesti dopiralo samo jedno.

Povukao si žicu sa poda, dograbio natrag slušalicu, najpre je ispruživši što si mogao dalje od lica, ali to nije moglo da traje dugo, ti si morao to da proveriš, ti si morao da čuješ. Ruka je drhtala i grčila se ali si je ti svejedno povijao, slušalica ti je sada bila nadomak obraza. Onda si je pripio uz uho i prvo što si mogao da čuješ bio je duboki uzdah sa druge strane, uzdah od koga si gotovo pao u nesvest, ošamućen i omamljen.

Omamljen.

On je bio tamo negde, i čekao, čekao.

Čak si se i nasmejao u jednom trenutku, slušalica je bila kao zalepljena za obraz, glava ti je duboko utonula u jastuk i ti si imao utisak da toneš sav, u krevet, u dubine dana, u dubine sopstvenih osećanja, zajapuren i sluđen.

Kao nekada kada bi, kao dete, začepio nos i utonuo u kadu, osluškajući zvukove koji bi tada dobijali neke posebne dimenzije, majka i otac u kuhinji, mogao si da čuješ kako majka secka i secka, neprekidno, i otac koji dobuje prstima po stolu i povremeno strese pepeo cigarete, majka koja secka li secka i otac koji povremeno ustane, protegne se, uzdahne, duboko i muški, onako kako samo muškarac od neke četrdeset jedne, dve, ili tri godine može, i to ne onaj koji je bio nešto, već onaj koji je uvek bio niko i ništa, koji zna da treba za nečim da žali, ali nema pojma za čim, sve jedno te isto sranje, ali mora se, pa mu je teško, pa uzdiše, a ti bi čekao i čekao, dok se voda hladila i ti počinjao da drhtiš, ne bi li napokon progovorili, ne bi li neko od njih rekao bar nešto, makar i jednu reč, tonuo bi u vodu i tišina je bila kao neki kamen koji te je vukao sve niže i kao da si postajao sve manji, kao da si se skupljao od vlage i hladnoće, sec, sec, sec, sec, sec, eeeeeh daaaa...

Slike su isplivavale pred očima i ti si se trudio da ih bude sve više, jer nisi znao šta da uradiš i mislio si da te slike mogu da te zaštite — dokle god su ti iskrsavale pred očima osećao si da imaš opravdanje, ništa nisi mogao da započneš dok je to trajalo, to je bilo tvoje seckanje, tvoje ogorčeno pušenje i lupkanje prstima. Ti si bio ono isto dete u kadi, ali je sada i na tebe neko čekao, čekao da nešto kažeš, čekao makar i jednu reč, sve se izmešalo i istumbalo kao te stvari i prnje u kesama, svuda uokolo, u mraku.

233

I tako...

I tako...

Ležiš i pogled već nije tu, u sobi, i pogled je već na nekom drugom mestu, u nekom drugom vremenu. Problem je u tome što si neprekidno uključen, što sve te stvari neprekidno i neprekidno rade, i nikada ne uzimaju ni najmanji odmor. Ništa ne želiš da vidiš, ali su oči kao dva pomahnitala televizora, koje nikako ne možeš da ugasiš, što emituju neke izbezumljene slike, skaču s kanala na kanal, iz programa u program. I život neprekidno traje, kao neki forsirani marš, kao putovanje autobusom, i nikakva pauza nije moguća, dok traje — traje, ne možeš da zastaneš, makar i da protegneš noge, pišaš iza grma, kao kada pritisneš pauzu u video igri. Pa čak i da je moguće, i samo to pišanje, svaka kap tvoje mokraće se računa, oduzima i nema onoga “samo sam se zezao”.

Nema zezanja.

Ležiš, slušalica ti je na uvu i tišina u njoj spava.

Čekate, i nije to pitanje “pravih izraza”, “frazu” i “rečenica”. Nije ni pitanje onoga — “da ne postoje reči koje bi to mogle da izraze”.

Nije bilo šta da se izrazi.

Ležiš danima, nedeljama, mesecima, u nekoj zamračenoj sobi, čekajući i čekajući da se nešto desi, ali više i nisi siguran šta želiš da se desi, ako uopšte nešto više i želiš. Želiš da ležiš. Želiš da zaboraviš na sve i da sve počne iznova.

Ali to se neće dogoditi, to ne može da se desi, jer nema zezanja, jer se čak i pišanje računa, svaka kap, svaka kap.

I ti to znaš, a opet: čekaš. Svejedno ležiš. Baš te briga.

Ti si kao ekipa koja je već u prvih pola sata primila pet golova i sada treba da nastaviš da bauljaš još sat vremena po terenu, a jedino što želiš je da ne budeš tu, da ne budeš to što jesi, da budeš bilo šta drugo, sada više nije bilo kriterijuma, kasno je za biranje, imaš već dvadeset-trideset godina, samo ne to, samo ne to.

Tišina će stići, kad sve ovo svene, ali tišina je stigla, i život je bio tu, život je bio ta fina i meka tišina. Skoro da si mogao da je osetiš na ramenu, kao neki tamni velur.

Jednom, sećaš se, mati je ušla u sobu i bila je bleđa kao sablast, gotovo providna. Stajala je iznad tebe, ti si ležao i gledao u pukotinu na naspramnom zidu. Gledala te je, a ti bi povremeno skrenuo pogled sa zida. Nisi gledao u nju, gledao si ka njoj, ali nisi imao želju da išta vidiš, nisi mogao to da podneseš. A i da si mogao, da si hteo, šta bi imao od toga? Da razgovarate pogledima, da razgovarate borama na telima, mimikom? Godine ronjenja po kadi, godine čekanja i osluškivanja bile su iza tebe i ti nisi hteo da učestvuješ u tome, nisi mogao. Nije ti bilo jasno zašto toliko stoji, šta uopšte čeka kada je i tebi bilo jasno da neće progovoriti. *Ti znaš koliko te tvoja mama voli, ti znaš da te volim najviše na svetu!* mogao si da zamisliš scene iz filmova, kako ti jeca na ramenu, mazi te po kosi i tepa najslade reči, a posle jedete kolače i pijete sok i smeje-te se, iako je život težak, a u pozadini ide neka vesela muzika: pravda je pobedila! I ljubav. Ali je tu bio miris luka s njenih dlanova, koji su seckali i seckali, bez prestanka. Makar da je ponela svoju dasku sa sobom, pomislio si, makar da je seckala, jer je delovala tako jadno bez nje. Makar da je mogla da se rasplače, da drhti od bola, ali je stajala, bez izraza, i bleđa.

Kiša je padala satima i kao da se nikada nije razdanilo, jedan od onih sumornih, jesenjih dana, lampa je žmirkala na stolu, pokraj kreveta. Nisi imao televizor u sobi, tada. Ni video. Ni kompjuter. Ni... DVD. Ni... Ništa.

Trebalo je da ona ode i to je bilo to, ali tebi nije morao niko to da kaže. Ona ili on — kao da je bilo važno. Stvari se ionako ne bi promenile. Sve bi ostalo isto, on bi melanholično pušio, ona bi besomučno seckala, ti bi čekao da neko nekada progovori. Kada ljudi toliko dugo ne govore jedni s drugima, to na kraju postane način života. Kada seckaš i pušiš, kada nemaš televizor, ni video, ni... Kada ležiš satima u kadi i čekaš, u jednom trenutku shvatiš da tu i nema šta više da se kaže.

I onda stojiš iznad kreveta, i ležiš u krevetu i više ništa ne možeš da uradiš.

Kada si izašao iz sobe ona je ostala da stoji, na istom mestu, nepokretna.

Ti si imao svoj plan, delovi kasice-prasice su već bili u smeću, a teška gomila novčića u tvom džepu. Čitav si dan proveo lunjajući vlažnim ulicama. Mislio si o tome kako si sam na svetu, onaj pritisak normalnosti kada su ti roditelji zajedno sada je nestao i ti si imao osećaj da konačno možeš da radiš sve što poželiš. To sve je značilo da možeš da jedeš šta god ti padne na pamet. Dosta ti je bilo seckanih krompira, seckanih paprika, seckanog kupusa, seckanog svega... Hot-dog, hamburger, sladoled, šejk, pomfrit, kolač, čokolada, sendvič, u nekoj prodavnici si kupio tubu majoneza i u jednom potezu je istresao ravno u usta. I tu negde je bio kraj.

Ispovraćao si se pokraj velikog drveta u parku.

Kada si došao kući majka je visila i ono što te je najviše fasciniralo je bio zvuk, to cijukanje kanapa što se klati levo i desno, nošen zanemoćalim telom koje je najednom postalo gravitacija sama.

Otac je sedeo u kuhinji, pušio i lupkao prstima po stolu.

235 Na radiju je neki čovek govorio o potrošačkoj korpi, automobil je projurio ulicom, brujeći tako da su se prozorska okna zatresla kao da će prsnuti, juuuuuuuuuuuuu, uralao je neko, napolju. Ušao si u kuhinju zatvorenih očiju, znao si, iz filma, o raspadu porodice i nedaćama koje iz tako nečega mogu da proizađu, da bi on sada trebalo da te zagrlji, bez reči i muklo zajeca, čak i on, više žaleći sebe i svoje četrdeset dve-tri muške godine, i ti si sporo prolazio pokraj stola, očekujući da začuješ škripanje stolice, ili da te povuče za ruku, ka sebi, u svoje, tople i široke, roditeljske grudi. Muške. Trenuci su prolazili i umesto škripanja stolice mogao si jasno da čuješ kako je neki drugi čovek na radiju sada govorio o hramu božjem, o božjoj kući na zemlji koja mora da se završi, da bude ponos i dika svih i kako jedno zrno peska koje ugradimo u te temelje вреди više nego sva dobročinstva za čitavu godinu, i govorio je čovek sve glasnije i tvoje grudi su počinjale da se sve snažnije pomeraju, lice ti se grčilo, ali si se opirao toj želji za smehom, oooooo ljuuuudi, urlao je čovek na radiju, neko u studiju se nakašljao, oooo, ljuuuudi, a onda je neko preko njegovog glasa rekao kako sledi blok reklama, i ti si već potpuno zaboravio i na oca i na cijukanje kanapa. Seo si za sto i pogledao u njega, sav zajapuren od sputanog smeha, a on je u rukama obrtao praznu kutiju cigareta i gledao u šaru na tapetama. I bio si siguran da on ništa nije znao, ništa. A i da je znao...

Ali to je bilo davno.

Tišina je ležala na tvom ramenu i disala ti u vrat.

Čekali ste.

Kako da počneš?

Kako da kažeš nekome “dobar dan”, ako sam ne znaš da li je dan, ili noć, ili šta već, i kako da kažeš “dobar”, kada ni sam ne znaš šta to uopšte znači? Dobro, sve je to najbanalnija kurtoazija, “kao bajagi”, dobra želja, ali ti nisi imao nikakvih želja, sem da ne budeš to što si bio, da ništa od svega toga ne postoji, ni ti, ni telefon, ni sva ta jalova prisećanja. Ni on, ni on sa druge strane, ništa, ništa...

Mogao si samo da spustiš tu prokletu slušalicu, i tako bar nešto od toga okončaš, ali svejedno je već bilo kasno, već se desilo i tu više nisi mogao ništa.

A sve je počelo onog dana kada nisi mogao da se setiš šta si radio tog jutra. Ležao si i razmišljao o danu koji je pred tobom, tek si završio ručak, pojeo si neke četiri viršle, sa senfom, majonezom i kečapom, ništa posebno, ali si znao da ćeš to variti čitav dan. Televizor je radio, kompjuter takođe, sve si novine već pročitao i trenutak kada više neće biti ničega za razbibrigu opasno se približavao i ti si postajao sve nervozniji. Zato si počeo da razmišljaš, najpre o viršlama koje si jeo, o tom pomalo kiselkastom ukusu, o tome kako jedeš nešto što možeš da podneseš samo ako ga zatrpaš nečim drugim, a onda si se, tek onako usput, osvrnuo na jutro, na to što si ostavio iza sebe.

I ništa.

Ležao si, i ležao, i trudio se, ali nisi mogao da se setiš nijedne stvari. Ničega. U stvari, ti si tačno znao šta si radio, znao si redosled, čak i vreme, ali, opet, ničega nisi mogao da se setiš. Pokušao si da se setiš tekstova koje si čitao, onoga što je bilo na TV-u i sve ti je to bilo jasno, sveštenici koji napastvuju decu, bez predrasuda, crnu, belu, žutu, mušku ili žensku, još jedan neverovatan transfer i fudbaler koji se sam čudi koliko je plaćen, i prilog o novoj vežbi za zatezanje zadnjice. Tvoje oči su radile, tvoja je memorija beležila sve to, ali ti nisi mogao da se setiš sebe, sve je bilo tu, i novine, i emisije, i viršle, ali ti nisi postojao. Ti ništa nisi mogao da osetiš. I onda si, u panici, pogledao unazad, prethodni dan, nedelja, mesec, i svuda su zjapile ogromne rupe, koje su nekada gutale i po čitav dan, sve je bilo izmešano, slike, informacije, razni događaji, ali ne i ti, mogao si da se setiš kako su ti izgledali roditelji, mogao si da vidiš sliku pred sobom, majka koja stoji, bleđa, otac koji sedi, u dimu, siv, ali ti tu nisi postojao, i jedino si osećao neprijatnost zbog škripe kanapa, seckanja, lupkanja prstima i hladne vode u kadi.

Ostao si da ležiš čitav dan, televizor je emitovao slike, kompjuter je otišao da spava a ti si lagano vario viršle.

Ostao si da ležiš i narednog dana, nije bilo šta da se radi, televizor je i dalje zujao, kompjuter je brujao, mogao si možda i da se setiš nečega, ali nisi imao volje da se pomeriš. Nisi bio razočaran, ni depresivan, samo nisi imao želje, sve je to moglo da se uradi i bilo kog drugog dana. Šta god to bilo.

Televizor je vremenom crkao, kompjuter je nestao u svim tim selidbama, ovde i onde, tamo i ovamo, i ti bi možda mogao da se setiš šta se dogodilo s njim, verovatno imaš tu informaciju negde u glavi, ali čemu. Stvari su bile svud uokolo, u velikim kesama, neraspakovane, ti si ležao i već nije više bilo o čemu da se razmišlja.

I tako, zavaljen na jastuku, utonuo u perje, u toplu i meku milinu očerupanu sa hrapave gušćije kože, osmehivao si se, šeretски. Slušalica ti je ležala negde na vratu, levom rukom si mazio dlake na grudima.

Mogao si da ga čuješ kako diše, kako uvlači dim cigarete i tebi su se bradavice ježile od tog uvlačenja, ili kada se zagrcne, pijuci nešto, u krevetu. Jednom ti se učinilo da spava, da tiho hrče i mogao si da zamisliš kako ležiš s njim.

I sanjaš ga kao sebe. On je bio ti, ono što je trebalo da budeš ti. Sanjaš ga kako se budi, i ti zajedno s njim, u krevetu pokraj velikog ogledala, koje je dublje i čudnije od svakog ogledala koje si ikada video, jer u tom ogledalu ti vidiš njega, i sebe u njemu. Njegovo je telo onakvo kakvo je tvoje jedino moglo biti, i on gleda svoju nagost u ogledalu, nalakćen. Ali tvoje su noge kratke u tom telu, ti nosiš gaće, jer ne želiš da se vidi, ćelav si i okrećeš glavu na drugu stranu, ali on želi da gleda, da vidi, i tvoj pogled ostaje prikovan. Ti pružaš ruku da dodirneš grudi, ali to nisu tvoje grudi, to su grudi kakve su tvoje jedino mogle biti, ali nisu, i neće nikada. Ti želiš da mu to kažeš, ali ti on stavlja prst na usta, tvoj prst na tvoja usta, prst koji lagano klizi, savijajući donju usnu, nežno, pa niz bradu, niz vrat koji se izvija...

Budiš se i znaš da je on budan. Nikakvog ogledala nema pored, samo tama koja ne odslikava ništa, ali ti znaš ko si, sada. Telo ti drhti i ti se uvlačiš u ćebe. Mogao si da čuješ šuškanje sa druge strane, mogao si da osetiš vrelinu njegovog daha.

Mogao si mu reći sve što si ikada želeo da kažeš, sve reči što su se godinama gomilale u tebi. Čak i ono što ti nikada ni na pamet nije palo, što se ne želi i ne može reći.

Ali, on je bio gospodar tih reči, svega toga. On ti je stavio prst na usta.

Tvoj prst, na tvoja usta.

Tišina između je bila kao poljubac, nešto između što vas oboje proguta.

Ćutao si.

Gomile kesa bile su svud uokolo. Mrak i ustajali vazduh. Srce ti je preskakalo zbog nedostatka kiseonika, nekretanja, bilo ti je muka što si ćelav.

Vreme se topilo kao ispušteni sladoled usred vreline letnjeg dana.

Mrzeo si jezik, mrzeo si slike. Mrzeo si zvuk udaranja noža po dasci za sečenje, mrzeo si dobovanje prstima po stolu, selidbe, sebe.

Sve se pretvaralo u jednu veliku, veliku rupu koja je gutala sve. Sećanje je gubilo oslonac i pretvaralo se u kašu.

On je ležao, negde tamo.
Ležali ste oboje.
I ćutali.
Čekali ste, dok se sladoled topio na suncu, pretvarao se u fleku na asfaltu, koja
je potom nestala.
I oboma je bilo jasno da je kraj još daleko i da ono najteže i najmučnije tek počinje.

STAN

Ako se uskoro nešto ne dogodi, pomisliš, ako uskoro ne počnu, onda...

I tu zastaješ, kod tog *onda*. Ti, ruku na srce, nemaš pojma šta bi posle toga moglo da usledi, šta bi uopšte mogao da uradiš, da odvojiš čašu od zida, uvce od njenog dna, sebe od... Nečega.

Mogao bi:

da napraviš korak ili dva,

pomeriš ruku,

odmakneš glavu,

239 da se prostreš na patos, svom težinom i svom silinom,

da čučneš,

sedneš,

poskočiš

i pocupneš,

da sklopiš oči pa da sve lepo nestane, *sve su to bile, dakle, prolazne samo seni...*

Uvek toliko mogućnosti, toliko mnogo šansi, za nešto, bilo šta, makar i za to prostiranje po podu — pa za to bar ništa posebno nije potrebno, malo dobre volje i gravitacije, gravitacije.

A opet — ništa se ne dešava.

Nikad ništa.

Stojiš, i dalje, i mada ne voliš takve izraze, zabetoniran, tu, na tom mestu, u *vremenu tom*.

Ni makac.

A vreme prolazi.

A toliko toga.

Toliko toga.

Korak ili dva, seni, prolazne, *po podu prostiranje...*

Ako nisi pajkan, malen si čovek, setiš se rečenice, ma setiš se čitave scene i osmeh ti se razlije licem. Voliš ta prisećanja što tako nenadano odnekud iskoče, te adute koje izvlačiš iz nekog samo tebi znanog špila, da popuniš rupe svuda uokolo, čitav taj rupičasti život.

Malen si čovek...

Ali, pitaš se, najednom, a čelo ti se naboralo, a šta ako još nisi ni čovek? Ako si samo prokleta mlad, čitav je život tek pred tobom, tvoje će tek doći, ima dana za megdana, da te ne pita, mori, staros' gde ti je bila mladost'... Kada ti se sve svodi na čekanje da jednom više ne budeš mlad, da bi te neko postao rad, da bi napokon postao nešto, malen čovek, a možda i pajkan...

Šta ti onda preostaje?

Šta?

Šta?

Ako se uskoro nešto ne dogodi, pokušavaš ponovo, jer hteo bi nešto, uvek nešto želiš, prokleta derište, nije ti dovoljno proticanje samo, sve te rupe, gravitacija, ako uskoro ne počnu onda... Onda... Onda kupim prnje i odlazim kući u Gvadalaha-ru, jer tamo kante ne govore!

Eto. Rekao si.

Ali, nije ti do smeha. Lice ti mirno, usne suviše opuštene da bi se ma kako izvijale i kočoperile. 240

Vrat je već počeo da te bolucka od krivljenja, uho više i ne osećaš, jer si čitavim telom oslonjen na njega, ono na čašu, a čaša na...

Nije to ono što ti smeta.

Jebeš vrat, jebeš uši: one su ionako samo u pihtijama dobre, a jedino kada ti, recimo, neki vreli jezičak zapalaca po njima, tek ovlašno ih vrhom dodirujući, kružeći po ivicama ušne školjke, lagano, lagano, tek tada primetiš te hrskavičave izrasline na glavi, neko treperavo zadovoljstvo...

Nije to.

Jebeš to.

Jebeš sve.

Umrećeš, precrknućeš jednom, to smo apsolvirali, zajedno, odavno.

To je u redu, ali do tada — šta?

Stojiš, pokraj zida, nekog tankog, neravnog zida, i oslukuješ. Dan je, ili bi trebalo da je tako: tek desetak zraka neke lake i čiste svetlosti prolazi kroz roletne stisnute tako kao da njima pučiš usne gradu, svima koliko nas ima.

U pomrčini sobe naziru se hrpe koječega, oble, uspravne, ležeće gomile, gomitine, gomilice. Na krevetu kao da grizli boravi zimski san, ili raste brdo. I ako bi te

sad neko upitao, ti teško da bi mogao da se prisetiš i toga što ti se po krevetu vuče, te hrpe stvari s kojom spavaš, a kamoli svega toga razbacanog svuda uokolo, po podu, ispod kreveta, u mraku negde skrivenog.

Nepotrebno.

Stojiš pokraj tog zida i više kao da nisi ni zamišljen, nestrpljiv. Ništa. I, mada ne voliš takve izraze, *zabetoniran*. Tu. Na tom mestu. U tom vremenu, koje je sada već prokleta, prokleta prošlost.

A mlad. Kao rosa.

Zid stoji i stojiš ti.

Sve stoji.

I nikoga više nije briga kakve izraze voliš, pa ni tebe samog. Samo želiš da čuješ, da saznaš. A ako i uspeš u tome, opet ništa. Jedan dan, dva, pa i čitav mesec, šest meseci, čitava prokleta godina: šta može da promeni?

Jebiga.

Soba oko tebe nije tvoja, ni zid nije tvoj, ni čaša. Život koji osluškuješ u susednoj sobi tebi ne pripada. Ti si prokleti podstanar, a tamo iza zida je tvoja gazdarica i rođaka, što se izležava sa svojim brkatim udvaračem. Na njegovim brkatim grudima. Obraz je smestila na pokrov od ukovrčanih, pomalo već prosedih dlaka i spava. Uživa. Grudi se podižu i spuštaju i u njima pulsira muška snaga.

241

Stojiš i čekaš, ne bi li nešto čuo, da počne njihova poskoitalna prepirka.

Jedan je to od onih udvarača što dođu i prođu, ali je ovaj svratio već treći put i ti znaš, ako se i danas pokaže, ako bude ponovo pozvan, sleduje ti još jedna selidba. Ne u Gvadalahu, ne kući... Negde.

Rođaka je... Malodušna žena sklona depresiji, kamen u bubregu i spondiloza, ali stan je lep, na dobroj lokaciji i svake bi se grudi, makar i da su već tapacirane, rado dodatno ogrnule ovim zidićima, sobicama i velikim kupatilima.

Jasno ti je valjda.

Svako želi da ima kuću, makar i na točkovima, makar kutiju od kartona. Pa puževi je nose na leđima, kao što ti vucaraš te silne hrpe koječega, te torbe i kese koje više i ne raspakuješ... I kada bi te neko upitao, ti bi... Ma, nemaš ti pojma!

To je ono što te muči, te gomile oble, uspravne, ležeće i gmizajuće, to nalik uspavanom grizliju što se izležava na krevetu koji nije tvoj: sve bi to morao da uprtiš na leđa.

Ponovo. Oznojan, zadihan i opet nigde, opet čekanje.

Ne brine tebe prolaženje vremena, već to što prolazi tako uludo.

Što ima toliko mogućnosti i toliko šansi.

A nikad ništa: ti si uvek samo ti i niko drugi.

Što ti je život samo život. I nikad ništa drugo.

Nikad ništa.

Tišina.

Udvarač ćuti, ćuti rođaka.

Ti možeš da čuješ njihov dah, šuškanje i krekanje kreveta, najpre sporadično, pa sve češće i žešće, a onda i podvriskivanje gazdaričinog svršavanja i njegovo oho-ho, oho-ho, mala moja, mala moja, a zatim i dugo, dahtavo smirivanje.

Ti čuješ sve i ponekad ti nije lako da to podneseš. Oni znaju da si ti uvek tu, ili bar zna ona, tu, s druge strane tog pišljivo tankog zida, u mraku, u prašini što bruji od tišine.

Ali ih nije briga. Nju nije briga. Njen je stan i njena soba. Ne tvoja. Ti si prokleti podstanar, hrpe su ti stalno za vratom, neprekidno pritiskaju leđa.

A i mlad si, brate. Ko rosa. Sve je tek pred tobom i sve moraš da istrpiš. Tvoje će, brate, tek doći. Uostalom, zar da dođeš u situaciju da te, mori, pita staros', gde ti je, bre, bila mlados'? Mada, teško da će te išta pitati. To je samo fraza, a, u biti — nema tu razgovora. Tišina samo, i čekanje. Malo halapljivosti, ali jalove.

Ko čeka — bla, bla, bla. Pametnom čoveku je i to dovoljno. Ali ti nisi pametan. Ti moraš da znaš. Ti si nervozan. Mlad. Hrpe u mraku su gomila sranja koje nikada ne raspakuješ, talog nečega što više i nisi siguran šta je... Šest meseci, tri meseca, 242
dve godine. Ništa to ne znači, teret ti je uvek za leđima, uvek ti pritiska leđa.

Mlad.

Ali, budi strpljiv. Mladost će ti svakako proći — ne odmah, ali jednog dana i ne možda tako brzo kao što bi želeo. I ništa drugo to nije nego bolest, bolest glave i tela, kada ti se stvari priviđaju i sve misliš da je drugačije nego što jeste, kada ti se čini da je nemoguće da je sve baš takvo kakvo je i ubeđen si da tvoje mesto nije tvoje, i da postoji neko drugo mesto za tebe. Bolje.

Čekanje je tu ključno. I svi ti starci što bogalje svuda uokolo, sa stalnim adresama, doživotnim ličnim kartama i halapljivošću bez granica čekali su i čekali, da prođe ta prokleta bolest, da taj život jednom već krene, tajming i osećaj su važniji od svega, jer život odjednom počne i dok si trepnuo završi se i ako promašiš taj trenutak, promašio si sve.

Znaš i sam koliko je ta tvoja rođaka čekala da umre njen drhtavi deda, *njen mužko puž*, kome je prala gangrenom načetu nogu, koji je živ pred njom trulio i čiji je zadah osećala, ležeći kraj njega u krevetu, dok ju je on držao za dupe, plakao i nešto nerazumljivo mumlao. Koliko je čekala da se nakon svega nasmeje njegovoj zapanjenoj deci, kao iznenađena je, kao neprijatno joj je, pa je ganuta, pa ne zna šta će i kako će, koliko je čekala da ušeta napokon sa overenim papirom u ove *odaje* i počne

da pleše po njima, klikćući u sebi: *Moje! Moje!* Isto ono što sada pomišlja, milujuć i tapcirane grudi, moje, moje!

A udvarač suče brke, odmeravajući zidove, šmekajuć štekere i tišleraj.

Moje, i on pomišlja. Dobra, zdrava gradnja — to je stručna ocena. I prelazi rukom po njenom mlhavom i rastresitom stomaku, steže joj gotovo smežurane bradavice i smeje se, smeje u sebi, gledajući kroz veliki prozor na kioscima i ljudima načičkanu ulicu. Sunce je na zalasku i ljudi se tiskaju između automobila i hrpa smeća oko kontejnera, kraj kojih se pet-šest kućića otima o sadržaj raznobojne ke-se. Čuju se sirene automobila, rulanje tramvaja, režanje i lavež, psovke, zvižduk policijske pištaljke, teško disanje gotovo usahle, ali stambeno obezbeđene žene. Nikada se neće osloboditi zadaha i dodira onog natrulog tela, pomišlja u polusnu i gura grudi pod dlakavu ruku brkatog ljubavnika. Izvija se ali je bol u leđima natera da se spusti na krevet. Gotovo je jauknula, ali brkati ne primećuje ništa, i stiska joj, stiska meku sisu, nalik na izduvani balon. Skoro da se glasno smeje — toliko je radostan. Čini mu se da nikada nije video tako kvalitetna vrata i prozore. Ruku lagano spušta ka njenom dupetu, dok se ona grči od bolova. Jauče, a on je sve snažnije privija pod sebe.

A ti o tome nemaš pojma. Ukočen i drhtav iza zida.

243

Misliš da upornost ima smisla.

Osluškuješ, i dalje, ali te škripa kreveta sada iritira. Njeni su jauci sve snažniji i sve te više nerviraju.

Oho-ho, ooh-hu, čuješ i njega.

Onda se za tren sve utiša.

Čuje se nešto poput šamara. Najpre jedan, pa onda još dva. Oštri i snažni, kao kada Roki lupa goveđe plečke u hladnjači na dokovima.

Kretenčino brkata, čuješ kako je vrisnula, grcajući, a onda usledi još nekoliko udara.

Ti ćeš mene da udariš! Čuješ njega. *Mene, babetino odvratna!*

Spopadaš me, a leđa mi otpadaju od bolova, balvane jedan!

Nekoliko trenutaka se nije čulo ništa. Osetio si kako se ježiš po čitavom telu, u iščekivanju. Uho ti je skoro utonulo u dno čaše. Vreme je proticalo, a ti si osećao kako se stapaš sa zidom, stojeći tako naslonjen. Napetost se, zajedno s dve kapi ohlađenog znoja survala niz kičmu i nestala u dnu leđa.

Čulo se teško disanje, kolena su krckala dok je ustajao s kreveta, a onda i šuškanje, kresanje upaljača i paljenje cigarete. Mumlao je i ti više nisi bio siguran šta se dešava. Bilo ti je već toliko hladno da si jasno mogao da čuješ kako čaša dobuje po zidu od podrhtavanja tvoje ruke, u tom miru što je iznenada zavladao.

Krevet je ponovo zaškripao. Čuo si kako je pljunuo i opsovao, a onda je nastavio da mumla, sve dok se mumlanje nije rastopilo u dugim i glasnim izdisajima i puketanju cigarete.

Neko je puštao vodu u kupatilu i taj šum je lagano prekrrio sve.

Bilo ti je toliko hladno i više nisi znao šta da radiš. Dan je već prošao za tebe, mada nisi siguran da je ikada zaista počeo, i sada više nije bilo smisla upuštati se u bilo šta.

Kada je šum vode prestao, nije se čulo više ništa.

Stajao si pokraj zida i osluškivao — mada ne voliš takve izraze — zabetoniran.

NOGE JARMILE KRATOHFILOVE

I.

Uuuuuuh! Čoveče! Uuuuuuuuf!

Staviš dlan na vrh glave, zatim i drugi, misliš da ćeš se tako zaštititi. Ali tvoja ko-
sa kao da je u plamenu. Skakućeš s noge na nogu, telo podrhtava. Imaš osećaj da se
neprekidno klatiš, povijaš. No to svest vri na suncu i sanja vetar s neke strane.

Stopala te peku, kao da se krčkaju u ključaloj vodi. Jedino što vidiš su odblesci sa
glava, zidova, stakla, betona. Sve uokolo blešti i sija, vrelim, vrelim sjajem.

I sve leluja, kao da je tečno. Mogao bi da posrčeš čoveka što stoji ispred. Senka
što se pruža po mekom betonu parkinga, levo, duž reda, to je fleka od ljudi koji se
245 tope i razlivaju.

Uuuuuuuuf! Promeniš nogu i zatvoriš oči, ali sve je svetlo pred tobom, treperi
iza zatvorenih kapaka, a onda se rasprsnje, kao kineski vatromet.

Kao da ti neko svrdlo prodire direktno u mozak, a ti se pretvaraš u vegetu, kao u
Virovom filmu o kolima koja su pojela Pariz. Palcem i kažiprstom pritiskaš i masi-
raš obrve, misliš da to može ublažiti bol, ali sa svakim pokretom vreline postaje sve
nepodnošljivija.

Ne čuješ više ni žamor, kao da su se i glasovi rasplinuli na suncu, ili se rasplinu-
la snaga, i sada svi, u tišini, čekaju.

Ima stvari za koje misliš da se nikada neće završiti. Kao vojska. Uvuku te unutra,
skinu i ubace u tamno, ogromno kupatilo, među smrdljiva, koščata tela, i ti krišom
gledaš uokolo, poskakuješ da bi se zagrejavao i sakrio od ledenih kapi i misliš kako je
to kraj, kako se vrata iza tebe više neće otvoriti. Ne ljudi oko tebe — oni će uskoro, ili
kad-tad izaći — ta je večnost samo tvoja.

Toliko si stajao na tom mestu kao da si se slepio za beton i kao da — kada dođe
trenutak da se pomeriš, to više nećeš moći. Majica je još kako-tako lepršala uz telo,
ali su se kapljice znoja sve jače slivale, bio si već mokr i samo je pitanje trenutka ka-
da će početi da se pojavljuju fleke i svi, baš svi će ih videti, pod pazuhom, na leđima,
na stomaku. Kada će svi moći da vide. Svi. Spomenik ljudskom znoju.

Nagneš se malo u stranu, ka glavama što se nižu.

Pedeset sedam, pedeset osam, pedeset devet, pokušavaš da vreme prekratiš brojanjem i da usput preračunaš koliko će vremena trebati, kada otvore radnju, da ti dođeš na red, šezdeset jedan, šezdeset dva, kapljica se odvaja i klizi niz čelo i svrab je skoro nepodnošljiv, izvijaš se i uvijaš, ali ne želiš da je obrišeš dok ne dođeš do određenog broja, sedamdeset dva, sedamdeset tri, savijaš glavu unazad da bi usporio slivanje i tvoj položaj je gotovo nemoguć, odjednom te zabole i leđa, sunce ti priži ravno u lice, osamdeset...osemdeset... Eto! Uhhh! Uzdahneš, nervozno, jer ti je nit nekud umakla, morao bi da počneš ispočetka, ali ti to više nije zanimljivo i kada kreneš rukom da obrišeš kap sa čela: nje više nema. Osvrneš se uokolo, kao da postoji šansa da ćeš je negde ugledati, kako beži preko parkinga.

Dosadno ti je i imaš utisak da ćeš povratiti svakog časa. U nekim trenucima ti je hladno, streseš se, uhvati te nekakva groznica.

Ne možeš da se setiš da li si zaključao stan kada si izlazio. Ne ide, fali ti taj momenat i ti posle nekoliko trenutaka digneš ruke od svega. Baš te briga. Ni o čemu ne možeš dugo da misliš, nemaš snage. A i glava kao da preskače.

Žao ti je što život ne može da se režira. Ili bar izmontira. Voleo bi da možeš da se digneš na nekom ogromnom kranu, visoko, tamo negde, iznad parkinga, da otu- 246
da u panorami sagledaš ogromni red što se vijuga preko iscrtanih mesta za kola i dalje, niz ulicu, sve do male crkve, ili na drugu stranu, do velikog i sjajnog ulaza u radnju. Voleo bi da vidiš sebe. Ali ne možeš dalje od toga.

Uuuuuf!

Ona se pojavila niotkuda i nije to bio neki *deux ex machina*, samo je upornija od ostalih ljudi, koristi njihovu omamljenost i, korak po korak, sve je bliža radnji.

Bio si se okrenuo da vidiš je li to još neko iz reda pao u nesvest, negde daleko iza, gotovo na ulici. Momci iz obezbeđenja su koristili kolica iz obližnjeg supermarketa, onesvešćene bi trpali u njih i odvozili nekuda, ali je ova žrtva bila uporna, dupe je bilo na zemlji i to je bio kraj, pravila su pravila — jednom kada ispadneš iz reda više povratka nema — ali ta žena nesnosno ječi i pokazuje svojim debelim i kratkim prstima ka radnji, dok dva mladića pokušavaju da je ubace u metalnu korpu. Mlatila je rukama pokušavajući da ih udari ili odgurne, ali oni su neumoljivi, mišići su brektali na njima, a majice sa znakom kompanije su bile ispeglane i suve. Ispalo je da je ženino dupe preveliko za kolica, pa je jedan od mladića pokušao da ih raširi, ozno-
jane i napete mišice su bleštale na suncu, dok je onaj drugi nastavio da se bori sa njom, koja je i dalje bila uporna da se vrati u red, na kraju ga je čak ugrizla za nos, istrгла mu se iz ruku i krenula da puzi ka radnji, ali joj je neko od ljudi iz reda stao na šaku i tako je zaustavio.

Vrisnula je toliko da su ti suze zamalo pošle od bola u glavi, čovek joj je zario đon u nadlanicu, a onda se ona napokon sasvim primirila i prepustila. Mladić je gurnuo od sebe sada bezobličnu metalnu mrežu na točkovima, a onda su obojica zgrabili ženu i odvukli je preko parkinga. Čulo se kako štikle njenih cipela grebu asfalt, sve tiše psovke i kletve koje je rasipala uz put, da bi na kraju potpuno zamukla, a zatim samo škripa točkova kolica koja su sve sporije i sporije klizila po poluistopljenom asfaltu. Onda su se sasvim zaustavila i na širokom i košmarno praznom prostoru parkinga ostala iskošena i sjajna na suncu, iskrivljena i deformisana, kao nekakva dalijska agonija vremena.

Povremeno bi naišao poneki auto, napravio krug, zastao nasred parkinga za nekoliko trenutaka, a onda se lagano odvezao napolje. I svi su radili jedno te isto, uporno, kao da se jedna te ista scena neprekidno ponavljala, ili je u pitanju bila neka glupa skrivena kamera.

247 Začuo se Eminem, ili nešto slično, muzika je treštala kao motor tenka, grupa klinaca je desetak minuta kružila po dvorištu nekim crvenim kabrioletom, smejući se i plazeći se svima koji su stajali u redu, ali niko nije reagovao na to. Svi su bili previše umorni i opterećeni skorim otvaranjem radnje, sve dok jedan od klinaca nije sa zadnjeg sedišta podigao aparat i pokazao ga svima. I kao da su odjednom zaboravili na sunce, na umor, žagor se raširio na sve strane i ljudi su počeli da se tiskaju, želeći da budu što bliže mestu gde su se klinci vozali. Danima se gradom širila priča kako je nekoliko aparata već na ulici, mada niko nije verovao u to, jer zvanična prodaja, eto, tek treba da počne. A ipak, jedan je sada bio tu, pred njima i nije nikakvo čudo što se neki starac toliko uzbudio, držeći se za grudi i dahćući kao da mu je poslednje, kada mu je jedan od klinaca poturio aparat pred nos. Red je bio kao živi zid na fudbalskoj utakmici i kidisao je na starca kao fudbaleri na loptu, svi su želeli makar da vide aparat izbliza, a opet trudeći se da ne ispadnu iz reda, tako da su ga skoro spljeskali, ali on kao da je zaboravio za sebe. Pružao je ruke, bogobojažljivo i uplašeno i kada je već dodirivao stvar vrhovima prstiju, praćen ushićenim povicima ljudi iz reda, klinac ju je povukao unazad, pokazao mu srednji prst i pljunuo ga posred čela, bilo je toliko pljuvačke i bila je lepljiva i crvena od žvakaće gume da je starac za trenutak obnevideo, dok je auto jurio sa parkinga, udarivši najpre kolica, koja su odletela do zida supermarketa. Starac nije stigao ni da obriše lice i skoro da je pojurio za njima, a onda se naglo zaustavio i ostao nagnut, pokušavajući da održi ravnotežu i sebe u redu, još samo jedan korak i bio bi napolju i ona dva momka bi došla po njega. Klatio se napred-nazad, mlatarajući rukama kao da želi da poleti, a onda je zakačio šakom ženu koja je stajala pored i gotovo je nokautirao. Žena je pala na kolena, kao pokošena, ali je ipak ostala u redu. Odmah se pridigla, ali ju je dočeka-

la stračeva nadlanica i ona se, kao balvan, zarila licem u njegove grudi. Sada je situacija bila zaista kritična za njih dvoje, starac je jedva stajao na nogama, a sada je imao i tu debeljuškastu ženu na sebi i ništa ga nije sprečavalo da se elegantno izmakne i pusti je da zapliva po asfaltu. Ali, ona je njemu poslužila kao oslonac, grčevito se uhvatio za nju kao za nekakav štap i posle nekoliko trenutaka uspeo da povрати ravnotežu. Nekoliko lakih šamara je bilo dovoljno da žena povрати svest, ali su ljudi uokolo počeli da negoduju, jer je pomaganje bilo zabranjeno, svako je imao pravo na jedno mesto u redu i jedan aparat i nije bilo dozvoljeno da se radi zajedno. Starac je ponovo mlatio rukama i nešto vikao, počeo je i da se gura sa nekom devojkom što je stajala ispred njega, dok je ona žena pokušavala da ga obuzda. Ali, guranje se širilo i žamor je rastao, tu su se pojavili i mladići iz obezbeđenja, ali je to bilo suviše daleko u redu da bi ti mogao išta da čuješ.

Ti.

Čovek opsednut prolaznošću. U tom trenutku toga još nisi svestan, smeješ se sceni koju si upravo video, jedan udarac, pa drugi i žena je u nokdaunu, guranje se širi uokolo kao epidemija i na kraju je čitav red u haosu, kamera leti s jednog lica na drugo, a ti... Ti... Tebe baš briga, koristiš gužvu i hop!, kada se radnja otvori, ti si prvi u redu!

Da.

Sviđa ti se ideja da neki od tih odvratnih, sebičnih matoraca bude pljunut u lice, jer ti bi ih rado pljunuo sve. Znaš da uskoro više ništa neće biti kao što je bilo, televizija više nikada neće biti ista i sve će biti gotovo neverovatno, toliko da jedva možeš sebi da predstaviš šta će se desiti sa tvojim životom za svega nekoliko sati, kada pritisneš odgovarajuće dugme i kada sve bude krenulo, ali ti još uvek ne osećaš ništa prema onome *pre*. Briga te je. Za sve. Čekaš svoj red i svoj aparat. Sve je samo ispred, prodavnica, novi aparat, nova televizija i to novo vreme koje dolazi. Iza tebe je samo dug, vijugav red, svi ti ljudi čija će čežnja trajati mnogo duže od tvoje. Za neke si siguran da će još stajati *tu* kada ti već budeš *tamo*, u tom sasvim drugom svetu, kada već budeš znao kako sve to zaista izgleda. Ali te nije briga za one što ispadaju, za one koji će tek ispasti.

Kada si vratio pogled, ona je već stajala ispred tebe.

Ona.

U tom trenutku još ne znaš da je to ona. Misliš: prokleta i pohlepno žensko biće, prljavo ambiciozna, *emancipovana* kučka... Tako si mislio i za nju onda, nekada, ali sada to misliš neodređeno, zarivaš pogled pun mržnje u ta za ženu neuobičajeno široka i snažna leđa. Izvijala je vrat preko ramena čoveka koji je, pre no što se ona tu stvorila, stajao ispred tebe, jer bilo je očigledno da je čas kada će pasti blizu, noge su

mu podrhtavale i klatio se sav, a ona je bila spremna da to iskoristi i pomeri se za još jedno mesto bliže radnji. Bio si još uvek smiren, pogledao si sat i shvatio da će za samo deset minuta taj Sezam biti otvoren i bilo ti je jasno, verovao si da će aparata biti sasvim dovoljno za sve, a ako i ne bude, ti ćeš svakako doći na red. Jedan čovek manje-više, mislio si, a i ta žena je bila prilično ustreptala i nervozna, ramena su poigravala od napetosti, ljudi su bivali sve nervozniji što se trenutak više približavao i ti nisi bio siguran da li ta svađa ne bi mogla da te košta i tvog mesta, a to nisi smeo da dopustiš. Stisnuo si pesnice, ugrizao usnu i uvukao glavu u ramena.

Čekao si i ćutao.

Ali, kada je onaj čovek konačno tresnuo, kada je baš onako pošteno ljosnuo — mladići su u trenu bili tu, kao da su čekali u blizini, kolica su ležala kraj zida supermarketa, rasturena, i krupniji mladić ga je uprtio na leđa kao nekakav džak, dok je drugi osmatrao uokolo, ne bi li možda primetio još neku žrtvu, ne bi li umlatili dve muve jednim udarcem. Prethodne večeri su za ova osmatranja koristili lampu i nije bilo nimalo prijatno sa tim svetlom uperenim ravno u oči. Ipak, tokom noći nije bilo ovog nesnosnog sunca, a i tada su svi tek pristizali i bili puni entuzijazma i energije. I sam si se štrečno, ispravio leđa i uozbiljio se dok je njegov ispitivački pogled gotovo fizički opipljivo prelazio preko tvog lica, mada si bio bezbedan, dobro si se držao a i da nije bilo tako, nisu imali pravo da te diraju dok si na nogama.

249

No, kada su otišli i odneli onog nesrećnika sa sobom, kada si primetio kako se žena što je stajala ispred tebe privila uz sledećeg u redu i gotovo mu diše u uvo, iako je čovek stajao prilično sigurno, ali je možda bio ošamućen, možda je spavao na nogama i to je bila šansa za nju da ugrabi još jedno mesto, osetio si pravu erupciju nervoze u stomaku i kao da te je užarena lava besa odjednom preplavila svog. Ne zaustavlja se, pomislio si, iako je do otvaranja radnje ostalo manje od deset minuta, iako ste sa mesta na kom ste stajali mogli da raspoznate boju očiju prodavaca koji su obavljali poslednje pripreme. Kada se uglavila između tebe i onog nesrećnika, to si još i mogao da progutaš, jer to i nije bilo nečije mesto, neki međuprostor koji je mogao svakome da pripadne. Ali, kada njega više nije bilo, ti si shvatio da ona stoji na tvom mestu, da je trebalo da ti budeš tu gde je stajala ona. Osećao si se glupo zbog te nervoze, u pitanju su bili samo minuti i samo jedno jedino mesto u redu, ali je ta nervoza već bila tolika da više nikako nisi mogao da je obuzdaš. Nije ti bilo ni do principa, ni do pravde, ni do čega, ceo svet je mogao da nestane što se tebe tiče, samo si želeo da što pre dođeš do svog aparata, ali je sada već bilo kasno za to *samo*, to tako ide kod tebe i kada krene — ti tu više ne možeš ništa.

Kucnuo si je po ramenu, neko je urliknuo negde iza, uz tup udarac tela o asfalt.

Gospodo, to nije Vaše mesto... Jedva si govorio, dok te je gnev gušio. To je moje...

Mogao si da osetiš kako si prebledeo od straha, ne toliko od onoga što može da se desi, već od svoje reakcije, od tog neverovatnog besa koji te je obuzeo. Pomislio si kako bi joj zubima pocepao grkljan ako bi ti rekla bilo šta uvredljivo, ako bi uopšte zaustila da nešto kaže, ili se samo okrenula. To je tvoje prokleta mesto, a i da nije tako, to je tvoja prokleta volja — da budeš tamo gde želiš da budeš i niko, niko ne sme da, ne može, jednostavno ne može...

Gospođica, uzvratila je, sasvim mirno i okrenula se ka tebi.

Onda gledaš, gledaš dugo, ne zato što ti treba vremena da se setiš, da prepoznaš, neko vreme stojiš ne znajući šta da uradiš, šta da kažeš, šta, nije lako povratiti se iz onog stanja, dok ona mirno stoji tu pred tobom i blago se osmehuje.

Pružraš ruku i dodiruješ joj obraz.

Nije to bila najpametnija stvar koju si mogao da uradiš, ali tu pamet nije igrala nikakvu ulogu. Ne dodiruješ ovlašno, ne bilo kako, ne tek onako. Njen obraz leži u tvom oznojenom dlanu, doduše i njeno je lice mokro tako da nisi siguran čiji je to znoj zapravo, ali se ništa ne dešava, iako traje. Ruka ti je ispružena, suviše si umoran i istrošen da je povučesh nazad, obraz je znojav, to je sve što možeš da osetiš.

A onda ruka klizne, zapravo, imao si utisak da to proklizavanje traje beskonačno, da je sve prošlo dok ruka nije konačno pala i ostala da podrhtava kraj tela.

Promena je trenutna i šokantna, toliko da su noge počele da ti klecaju, više nisi siguran šta se sa tobom dešava, šta uopšte osećaš, da li gnev i ludilo, ili tu neku *melanholiju* koja te je namah spopala. Čak više nisi siguran ni gde se nalaziš, nije to samo zbog nje, zbog ovog nenadanog sureta, došao si do granice izdržljivosti i ne znaš da li si u redu za novi televizijski risiver, ili u nekom vremenu koje je prošlo, u nekim trenucima koji više ne postoje ni u sećanju, tvom sećanju, njenom, bilo kom.

250

Ona mirno stoji pred tobom i blago se osmehuje.

Nije ni iznenađena, ni zbunjena, samo to više nije ona, niti si ti onaj, a i trenutak je neki sasvim drugi. Sve je drugo, a uostalom, još samo malo i otvoriće se dveri pred vama, svako će ugrabiti svoj risiver i još jedna revolucija će se dogoditi u ljudskoj istoriji, *ništa više neće biti kao što je bilo*, kažu, *osećićete promenu kakvu niste mogli ni da zamislite*, dodaju. I sve će opet biti drugo i tada će ona možda biti više iznenađena i manje će se blago osmehivati. Uostalom, misliš, žena ne zaboravlja, tako su te učili, još dok si bio tinejdžer, sve ostaje zapisano kao tetovaža na koži, svaki dodir i poljubac i ti znaš, tu, na tom obrazu, negde na tom telu si i ti. Tako bi barem trebalo da bude. Ili su te lagali. Ili...

Ali — ona stoji mirno pred tobom i blago se osmehuje.

Nije to nikakav trijumfalizam, niti podsmeh, samo izvijene usne i gledanje u prazno. Ubijanje vremena. Ti si jedna od onih kapija što se gaze i povijaju u skija-

škom slalomu, a sve što je zanima je cilj, ugrabiti aparat i otići daleko od ovog sunca, zadaha i znoja. Zato ne progovara. Stoji mirno pred tobom i — osmeh renesansne Bogorodice joj obasjava lice.

U nekom trenutku čovek koji je stajao pred vama je pao. Spavao je i to je bilo veoma neprijatno buđenje za njega. Bio je čio, mogao je da stoji još ko zna koliko, ali sada to više nije bilo važno. Pogotovo onoj dvojici mladića. Već je bio u njihovim rukama.

Nije se previše bunio. Čak se činilo da mu se, nakon toliko stajanja, sviđa ideja da ga neko nosi.

2.

251 Polo majica leži raširena nasred francuskog ležaja. Zelena boja već je izbledela od pranja, beskrajnog pranja i prljanja, tako da više izgleda kao neka iskrzana krpa, a jedno dugme sa okovratnika nestalo je s vremenom. Pored nje je raširen neki fudbalski dres, tamnoplave boje, leđna strana, u vrhu koje piše *Moulder*, ispod toga je veliki broj 9, a još niže natpis *Schalke 04*. Onda se začuje tupkanje, tup, tup, tutup, tup, fudbalska lopta se kotrlja pored kreveta i zaustavlja ispod velikog prozora. Tamo je već čitava hrpa stvari koje je teško razaznati u polumraku koji, lagano se zgušnjavajući, pada na sve kao neka fina prašina. Vokmen, *panasonic*, već dugo neupotrebljiv, velika siva kutija na kojoj piše *Ford Capri*, plišani lavić i pregršt knjiga, knjiga i disko-va. *Jane's Addiction*, *Porno for Pyros*, *Suicidal Tendencies*, i pripovetke, knjiga 1, knjiga 4, knjiga 2 i jedna na kojoj piše samo Tomas Man. I još mnogo toga, skrivenog, u mraku, iza.

Na krevetu su i jedne pantalone, hrpa iscepanog džinsa zapravo, koja je nekada, valjda, imala oblik nogavica. Iznad kreveta leluja oblak dima a negde ispred, u seneci fotelje, jesi ti. Sediš na podu jer je na fotelji neka kutija, poluotvorena, iz koje vire sitnice nalik na igračke, ali to više nikoga ne zanima, sve te silne stvari razbacane svuda uokolo. Pored kutije je još jedan disk, ali i to se više nikoga ne tiče.

Ni tebe. Noge su ti ispružene i blago otekle i samo one još vire iz mraka i tvoj nos i oči u trenucima kada povlačiš dim cigarete. Oči sklapaš dok gutaš opori dim, a stopala — stopala šire neprijatan miris — ali, ni to više nije važno. Tik ispred stopala, naslonjena na krevet, leži kutija risivera, neotvorena, a malo dalje, pokraj kreveta, vide se raskriljena vrata plakara i u njemu samo mrak i senke stvari.

Jedino svetlo u sobi je vrh tvoje cigarete, koji se s vremena na vreme pojavi i odmah nestaje, skriven iza fotelje. Čuje se šuškanje i tvoja se stopala povlače u senku. Savio si noge i oslonio glavu na kolena. Gledaš pred sebe i sve što vidiš jeste velika kutija i pocepana nogavica pantalona što visi sa kreveta.

Sve su to stvari koje su ti nekada značile.

Kada bi se samo malo potrudio, mogao bi da se setiš svega, kada, kako, zašto. Kao dugme na majici, sve je imalo svoje mesto i sve je visilo, dok u nekom trenutku vremena nije nestalo. Ili je nestao trenutak? Ili je sve nestalo? I stvari su ostale kao odbačene zmijske kožice. Leže uokolo kao sopstveni tragovi. Ali trag više nikuda ne vodi. Nestaje sam u sebi, kao dim što se lagano razilazi, ili ga guta mrak što nadire spolja, i iznutra, odasvud.

Sviđa ti se ta slika: sediš u mraku i razmišljaš. Sam. *Dim koji se lagano razilazi...* Osmehneš se, samome sebi. Umeš, pomisliš, umeš kada hoćeš: *trag koji nikuda ne vodi*, i sve te jeftine stvari, mudrosti za tinejdžere. Kao kada ste u srednjoj školi čitali Ničea i tvrdili kako vam je život promenjen zauvek, iako ništa niste razumeli, sem da za ženu treba imati bič. Tada niste imali taj bič, niste imali žene, niste imali ništa, a mislili ste da treba, imati, bičevati, raditi sve te stvari, i bilo vam je potrebno sve to prazno umovanje. Ali, sada više ništa ne pomaže. Više ne umeš. Ili nećeš? Stvari su razbacane svuda uokolo, umoran si toliko da ti je muka i tu više ničega nema. Filozofije su davno potrošene, a iskrenost nije vrlina, samo nemoć. Realizam, to je odsustvo.

Pokušavaš da zamisliš kako sve to izgleda, pokušavaš da stвориš tu sliku, sebe, kraj fotelje, uzvišeno sam, u mraku.

I lepo ti je.

Ali znaš da to nije tako. Znaš. Svaki put kada prođeš kraj ogledala — znaš. Ali, zašto bi uopšte verovao ogledalu? Zašto bi taj komad stakla znao bolje nego što ti znaš kako ti izgledaju noge i dupe i kako hodaš?

Uostalom: kao da je to sada uopšte bitno, noge, dupe, hod.

Mrak je i ti sediš sam. Oko tebe je gomila stvari a iza je čitava noć i ceo dugi dan čekanja. I zid na koji si naslonio leđa.

Umoran si i oči su ti zatvorene. Mogao bi da zaspiš, ali je kraj još daleko. Kraj dana, onaj trenutak kada je sve gotovo, kada si zatvorio oči i ostao sam, kao u smrti.

A sada je sve još uvek tu, sve te stvari, a biće još gore, uskoro. Najpre će doći devojčica, a zatim i ona. Onda ćete biti porodica, onda ćete biti zajedno, večeraćete, gledaćete jedni u druge sa osmesima nekakve radosti koju ni sami ne shvatate, govorićete stvari po navici. Onda će ti ona ponovo drobiti o tome kako bi morao malo da se mrdneš, da nađeš neku ideju, neki posao, kako te ona razume, naravno, i podržava, ali da je dve godine zaista mnogo, kako više nema vremena da čeka, da završiš fakultet, završiš knjigu, kako taj trenutak ne dolazi sam od sebe, kako čovek mora da se bori, da veruje, da jede govna... Ionako je nećeš slušati. Ionako znaš da ne misli ozbiljno, da ne može da misli, da samo uživa u toj ideji da može da ti drži pridik. Ionako znaš da će se priviti uz tebe u krevetu, da neće moći da zaspi dok joj ne šap-

neš sve što treba da joj šapneš. Pre dve godine si zaista imao nekakve ideje, imao si motiv da uradiš neke stvari i to je tako trajalo nekoliko meseci, čitava jedna ogromna fiksacija. Onda je nastupila hipnoza, pred tobom su se gegali sve jedni te isti dani i ti si potonuo u nesvesno, nestao sam u sebi. Sada to više ne postoji, čitava ta konstrukcija. Samo si lenj i uživaš u tome da neko vodi računa o tebi.

A sada je tu i ovaj risiver. Pružaš nogu i pokušavaš da dovučeš kutiju, ali su tvoje snage premale, a kutija je preteška i noga ostaje bezvoljno ispružena pokraj. *Još jedna revolucija, kažu, ništa više u vašim životima, dragi gledaoci, neće biti kao što je bilo.* I ti znaš da je konačno došao tvoj trenutak, trenutak preokreta, da će sve biti drugo i ti sasvim neki drugi čovek. I sve te razbacane stvari će ponovo dobiti svoj život i svoj smisao.

Ništa neće biti kao što je bilo.

Možda se samo radi o tome da su tada te stvari bile nove, možda si samo uživao u tome da imaš najbolje majice, skupe pantalone, uživao u tome da imaš nekoga ko ti poklanja? A onda, kada su se pokloni proredili, kada su na pantalonama počele da se pojavljuju rupe, kada je dugme otpalo sa majice, kada je sve počelo da izmiče, kada ti je postalo manje važno kada, kako i gde će sve biti složeno, kada ti više nije bilo stalo da svake večeri staviš ruku na neku od tih stvari, šta se tada desilo? Kada si počeo da veruješ da može biti drugačije. Više nije bilo ničega što si mogao da uradiš, sem da

253

čekaš na taj trenutak, na nešto. I kada si je sreo u redu ispred radnje, kada si joj stavio ruku na obraz, gde je bila ona? Gledala te je ravno u oči i nije da nije prepoznala, ali to više nije bilo važno, mogao je biti i ma ko drugi. Žene ne mogu da zaborave, ne mogu, sve ostaje kao prokleti tatu na koži, i ti si bio siguran da ona nikada neće zaboraviti, ali to više nije imalo nikakav značaj, kao ni sve te stvari razbacane po sobi. Odbačene zmijske kožice. Reka iz koje si upravo izvukao nogu i u koju više nećeš stati, koja više ne postoji. Nikada.

Ništa više neće biti kao što je bilo, dragi gledaoci. I mesecima tako, mesecima, ništa, sve, novo, najnovije.

I ti znaš da je kraj još daleko.

Začuješ kako brzo okreće ključ, kako se nervira zbog tolikih brava koje mora da otključa pre no što konačno uđe u stan i ti znaš da to nije zbog toga što si joj ti toliko nedostajao.

Sve je to samo zbog risivera.

Onda čuješ kako zastaje, uplašena mrakom, kako nekoliko trenutaka stoji na vratima, pre no što te pozove: *Tata?*

3.

Sada su u pitanju još samo sekunde. Tri, dva, jedan, nulaaaa! Paf!!!

Muzika trešti i slike se smenjuju neverovatnom brzinom i sve izgleda gotovo nestvarno, ali ti i ne gledaš u ekran.

Posmatraš dete.

Ona oduševljeno pljeska, vrišti od sreće i povlači te za nogavicu, ali ti znaš da više i nije tu, da je u sasvim drugim dimenzijama, poludela od radosti, i ne reaguješ.

Kaže kako je sve bolje nego što je mogla i da zamisli, kako je sve fenomenalno i kako ne zna šta će sa sobom, povlači ti nogavicu ali i dalje ne skida oka sa ekrana koji blešti u svim mogućim bojama.

Spiker u svom delirijumu govori kako treba da zaboravite sve što ste ikada videli, sve što je bilo pre ovog momenta, kada počinje to što počinje, nova interaktivna televizija i ti više nisi siguran da li je to samo nova tehnologija ili nešto još mnogo luđe, ali ti ne možeš više da pratiš. Ne želiš.

Začuje se otključavanje vrata. U ogledalu pored ulaza, dok skida mantil i izuva cipele, ti možeš da vidiš njeno namučeno i namršteno, skoro ogorčeno lice i znaš da ona nije ni svesna da možeš da je vidiš. I uživaš u tome kako je sve u trenu drugačije kada se okrene ka vama, uživaš u promeni, tom pažljivo glumljenom osmehu oduševljenja i izrazu lakoće i bezbrižnosti, dok ljubi devojčicu i mazi joj kosu, a tebi namiguje preko njenog malog temena. Onda je vidiš kako hodnikom pronosi neke ogromne kese i kako zastaje na vratima spavaće sobe i posmatra razbacane stvari, a zatim se upitno okreće ka tebi i posmatra te nekoliko trenutaka. A ti se samo smeškaš. Pokazuješ joj na dete koje više ništa ne primećuje, nego grabi telefon i ukucava u njega brojeve ispisane na ekranu. Ona ti uzvraća osmeh, kao ništa to nije, razume ona i neće previše da gura nos, ali ti uživaš pokušavajući sebi da predstaviš izraz njenog lica kada se okrene od tebe.

Čuje se kako dete nervozno lupa po telefonu, jer nikako ne uspeva da dobije vezu i kako psuje sebi u bradu.

Ti se dižeš iz fotelje i sporo se gegaš do kuhinje. Nakašlješ se pre no što uđeš, jer želiš da joj daš vremena. Ona je naslonjena na sudoperu i iz kese vadi razno povrće. Pere ga pod laganim mlazom vode. Prilaziš joj i nagingješ se nad nju sve dok se ne okrene.

Onda joj staviš ruku na obraz, dok te ona začuđeno posmatra.

Sve je tu, kaže ti.

Za trenutak si zbunjen, nisi sigiran šta to govori, da li ti možda čita misli i odgovara na njih, a onda krajičkom oka hvataš njen dlan koji pokazuje na hrpe namirnica svuda uokolo.

I potrajće, dodaje, pa se nasmeje, pre no što odvoji obraz od tvog dlana, koji još nekoliko trenutaka stoji sam u zraku.

Posmatraš njene lepo oblikovane listove, listove koji već počinju da otiču kada dođe sa posla. Pomisliš na noge Jarmile Kratochfilove, pomisliš na to kako te noge sada izgledaju, ako uopšte postoje.

Ruka ponovo visi kraj tela, ali ti i dalje stojiš nasred kuhinje. U trenutku shvataš da i ne znaš gde bi krenuo. Televizija ti se ne gleda, ne zato što ti nije stalo: meseci- ma si čekao ovaj trenutak, mesecima si gutao reklame i najave, mesecima si skupljao pare, mesecima. Samo ne želiš da deliš taj događaj sa onim histeričnim detetom ko- je vrišti u slušalicu — ništa drugo.

Kasnije, kada budeš sam. Tada će doći tvoje. Novine si već pročitao, više i ne znaš gde si ih ostavio, na veš- mašini, kraj dvoseda na podu — kao i da je važno: jed- nom kada si pročitao to je kraj. Više nema nikakvu upotrebnu vrednost. Jeo si do- voljno da dočekaš večeru, jeo si šta si prvo ugrabio, majonez, paštetu i senf i sada osećaš onaj odvratni ukus u ustima. A njoj ionako ne možeš da pomogneš...

I tako, zarobljen u trenutku, posmatraš je kako pere i secka listove kupusa, laga- no pomera kukove i peva:

I've changed my mind,

I take it back,

Erase and rewind,

'Cause I've been changing my mind...

Pokušavaš da se setiš šta si osetio dok si njen obraz imao na dlanu, i misliš o zno- ju sa lica one druge žene, ranije. Pređeš dlanom preko obraza. Omirišeš ga. Nisi si- guran čiji miris osećaš, njen, ili onaj drugi. Nisi, zapravo siguran da išta osećaš sem tog odvratog ukusa paštete u ustima.